

The Consequences of the Western Lifestyle and Ways to Deal with it in the Statements of the Supreme Leader of the Revolution

Authors

M. Sharifani^{1*}

1. Associate Professor of Theology Faculty, Allameh Tabataba'i University of Tehran, Tehran, Iran.

Abstract

In fact, the lifestyle includes all the states of human life from birth to death, based on which a person has a special way that is either derived from a school or has happened to societies over a period of time. Lifestyle includes many things such as food, clothing, health, housing, customs, culture and social relations and has three types of worldly lifestyle, western lifestyle and divine lifestyle. Lifestyle includes many things such as food, clothing, health, housing, customs, culture and social relations and has three types of worldly lifestyle, western lifestyle and divine lifestyle. The divine life style is taken from the religion of Islam and is the best style that does not go the way of extremes or exaggerations but of moderation. But unfortunately, we are witnessing the expansion of the western lifestyle among the youth. This issue has been carefully considered by the Supreme Leader, and he raised consequences such as inciting conflicts among Muslims, activating evangelistic activities (Christianization, creating conflicts and differences among the youth in his statements And solutions such as endearing international hearts, the necessity of controlling extremism and Islamic awakening have been proposed to reduce the western lifestyle, which has been discussed in this article with library tools and descriptive-analytical method using analysis. With the aim of recognizing the harms and opportunities caused by the lifestyle on the social and political system, identifying and designing the necessary decisions and strategies for it. One of the findings of the article is that the Islamic world needs awakening, but it faces two big obstacles: The first obstacle is the colonialists who look at them as a market and tools and do their best to divert the awakening of Muslims, including strengthening the reactionary, fanatical and backward Muslims in all places, and the second is the despotic rulers who They have acted as agents of colonialism and have not stopped doing anything to stay in power, and while destroying and destroying their society and people, they are trying to stay in power for a few more days.

Key words: lifestyle, western lifestyle, youth, statements of Supreme Leader of the Revolution.

***Corresponding Author:** M.Sharifani, Associate Professor of Theology Faculty, Allameh Tabataba'i University of Tehran, Tehran, Iran. sharifani40@yahoo.com.

Citation: Sharifani Mohamad. (2024).The consequences of the western lifestyle and the ways to deal with it in the statements of the supreme leader of the revolution .Scientific Journal of Social Psychology ,70(11),50-63.

پیامدهای سبک زندگی غربی و راه های مقابله با آن در بیانات رهبر معظم انقلاب

نویسندگان

محمد شریفانی^{۱*} | ۱. دانشیار دانشکده الهیات، دانشگاه علامه طباطبائی تهران، تهران، ایران.

چکیده

سبک زندگی در واقع تمامی حالات زندگی انسان از بدو تولد تا مرگ را در بر می گیرد که بر اساس آن انسان دارای یک شیوه خاصی می باشد که یا برگرفته از یک مکتبی بوده یا بر جوامعی در طی زمانی این امر حادث شده است. سبک زندگی موارد زیادی از جمله خوراک، پوشاک، بهداشت، مسکن، آداب و رسوم، فرهنگ و روابط اجتماعی را در بر می گیرد و دارای سه نوع سبک زندگی تارک دنیایی، سبک زندگی غربی و سبک زندگی الهی است. سبک زندگی الهی بر گرفته از دین مبین اسلام بوده و بهترین سبکی است که نه راه افراط و نه تفریط بلکه اعتدال را طی می کند. اما متأسفانه شاهد گسترش سبک زندگی غربی در بین جوانان هستیم. این مساله توسط مقام معظم رهبری مورد دقت قرار گرفته است و ایشان پیامدهایی را مانند برانگیختن نزاع ها در میان مسلمانان، فعال سازی فعالیت های تبشیری (مسیحی سازی)، ایجاد درگیری و اختلاف میان جوانان در بیانات خود مطرح کردند و راهکارهایی از جمله تحبيب قلوب بین المللی، ضرورت کنترل افراطی گری و بیداری اسلامی را برای کاهش سبک زندگی غربی مطرح کرده اند که در این مقاله با ابزار کتابخانه ای و روش توصیفی - تحلیلی با استفاده از تجزیه و تحلیل به آن پرداخته شده است با این هدف که شناخت آسیب ها و فرصت هایی که از سبک زندگی بر نظام اجتماعی و سیاسی وارد می شود، شناسایی و تصمیمات و راهبردهای لازم در جهت آن طراحی شود. از یافته های مقاله این است که دنیای اسلام نیازمند بیداری است اما با دو مانع بزرگ روبرو می باشد: اولین مانع استعمارگرانی هستند که به آنها به عنوان بازار و ابزار نگاه می کنند و برای به انحراف کشیدن بیداری مسلمانان، تمام تلاش خود را انجام می دهند از جمله تقویت مسلمانان مرتجع، متعصب و عقب مانده در تمام نقاط و دوم، حاکمین مستبدی هستند که به عنوان کارگزاران استعمار عمل کرده و برای ماندگاری در قدرت از هرگونه عملی فرو گذار نکرده و ضمن نابودی و تخریب جامعه و مردم خود، تلاش می کنند تا چند صباحی بیشتر در مسند قدرت باشند.

واژه های کلیدی: سبک زندگی، سبک زندگی غربی، جوانان، بیانات رهبر معظم انقلاب.

*نویسنده مسئول: محمد شریفانی، دانشیار دانشکده الهیات، دانشگاه علامه طباطبائی تهران، تهران، ایران. sharifani40@yahoo.com

استناد به این مقاله: شریفانی، محمد. (۱۴۰۲). پیامدهای سبک زندگی غربی و راه های مقابله با آن در بیانات رهبر معظم انقلاب. نشریه روانشناسی اجتماعی، ۷۰ (۱۱)، ۵۰-۶۳.

مقدمه

امروزه در دنیا سبک های زندگی مختلفی وجود دارد. زمان و کار زیادی لازم است تا مردم به یک سبک زندگی عادت کنند. شاید از زمان پیامبر (ص) صدها سال طول کشید تا سبک زندگی مردم اسلامی شود و این نتیجه تبلیغ پیامبر (ص) و ائمه (ع) و علما بوده است. البته مدتی است که غرب هم سرمایه گذاری و تلاش زیادی کرد تا سبک زندگی غربی را جایگزین کند. (شریفی، ۱۳۹۲). «سبک زندگی مسئله پیچیده ای است و موارد زیادی را شامل می شود از جمله خوراک، پوشاک، بهداشت، مسکن، آداب و رسوم، فرهنگ و روابط اجتماعی و...» (محقق داماد، ۱۳۹۷).

سبک زندگی اسلامی دقائق و ظرایف بیشتری دارد و در زمانی که رسانه و وسایل ارتباط جمعی وجود نداشت تلاش بسیاری صورت گرفت تا این سبک فراگیر شود ولی متأسفانه امروزه برخی از جوانان غرب را مرجع خود می‌دانند. ملت‌هایی که در مقابل تمدن غرب، مکتب توحید را انتخاب می‌کنند هم به پیشرفت حقیقی و همه‌جانبه دست می‌یابند و هم تمدنی عمیق و ریشه دار می‌سازند که فکر و فرهنگ آن‌ها را در جهان گسترش می‌دهد. «فرهنگ غرب، اصولاً فرهنگی مهاجم است و به هر دلیلی در هر کشوری رواج یابد به تدریج فرهنگ و هویت آن ملت را نابود می‌کند. پوسته فرهنگ غربی پیشرفت ظاهری است اما، باطن آن سبک زندگی مادی شهوت‌آلود گناه‌آفرین هویت زدای ضد معنویت است». (سجادی، ۱۳۹۷). «سیاست‌مداران غربی با سوء استفاده گسترده از ابزار هنر به ویژه هنرهای نمایشی و سینما، به دنبال سلیقه سازی و ترویج سبک زندگی غربی در جوامع دیگر هستند. آن‌ها در پروژه‌هایی تعریف شده، و با استفاده از جامعه شناسان، روان‌شناسان و مورخان، نقاط ضعف ملت‌ها به ویژه ملت‌های اسلامی را بررسی می‌کنند و با شناخت راه‌های تسلط بر آن‌ها، ساخت فیلم‌های خاصی را به فیلم‌سازان سفارش می‌دهند که در این زمینه همه مسئولان و مردم باید از فرهنگ اصیل خود و کشور، مراقبت کنند.» بدین منظور ابتدا باید سبک زندگی را شناخت و بعد در پی پیامدها و راهکارها بود» (فرح‌دوست، رفیعی راد، ۱۳۹۸).

۱- انواع سبک زندگی

برای ورود به بحث، به بررسی دیدگاه‌های سبک زندگی با تکیه بر برخی از دیدگاه‌هایی که ممکن است برخورد یا تعارضاتی با دیدگاه اسلامی داشته باشد پرداخته می‌شود به طور کلی سبک زندگی از بینش و نگرش به جامعه و جهان و هستی برخاسته است و منجر به سه سبک زندگی شده که عبارتند از:

۱-۱- سبک زندگی تارک دنیایی

«بر اساس این دیدگاه دنیا محل تخریب هویت و شخصیت انسان است و جایی است که انسان را به بند می‌کشاند این دیدگاه دنیا و زندگی عادی را مانع رشد و سعادت و تعالی انسان می‌دانند بنابراین معتقدند که باید با این زندگی جنگید و این زندگی را از بین برد و برای توسعه آن تلاش نکرده است. به این معنی که یک برخورد تخریبی و فرار از این زندگی برای خود داشته باشیم.» (سایت مقام معظم رهبری، ۹۴/۸/۲۰) یعنی «ازدواج نکنیم، کار نکنیم، تعهدات اجتماعی نپذیریم، به توسعه بهایی ندهیم، ساخت و ساز نداشته باشیم، کشف معادن زیر زمینی نکنیم، دست به طبیعت نزنیم، در صحرا و بیابانی دور از چشم همه مشغول دعا و مناجات و ذکر و ورد و حالت‌های مرتاضی باشیم، غار نشین بشویم تا این جان و روح ما که حقیقت وجودی ما است بتواند به آن جایگاه اصیل و خاص خودش برسد. بدینسان این دیدگاه می‌گوید شخص تارک دنیا در واقع زاهد نسبت به مظاهر زندگی دنیا و یا زندگی رهبانیت یعنی زندگی که فرار از مسئولیت کار و تولید و سرمایه و ساختن و آبادانی و توسعه مسائل اخلاقی انسانی و فرهنگی است رو می‌کند از دل این دیدگاه سبک زندگی خصوصی بیرون می‌آید که زندگی و مظاهر آن را نادیده می‌گیرند.» (شریعتی، ۱۳۹۲).

۱-۲- سبک زندگی غربی

طرفداران این سبک زندگی اعتقادی به روح، حیات معنوی، آخرت و بقا ندارند و معتقدند که «انسان در این دنیا شروع می‌کند و در این دنیا هم تمام می‌شود و همانطور که آغاز حیات انسان در این دنیاست پایان هم در این دنیا است این مرگ را چیزی جز تحول در طبیعت و دگرگونی و خاک شدن و سنگ شدن و کوزه شدن نمی‌دانند. در این چرخه طبیعت می‌چرخد و هر روز به رنگی و شکلی در می‌آید تمام حیات وضع زندگی انسان در این دنیا خلاصه می‌شود و هرچه هست در همین دنیاست هم قبل از این آمدن انسان به این دنیا و حیاتش نامفهوم است و هم پس از مرگ انسان نامفهوم است.» (محقق داماد، ۱۳۹۷). در این مورد آنچه که توصیه می‌شود توجه به زندگی

دنیا سطح که از لذت های دنیا و بهره های دنیا با کمال قدرت و توانمندی استفاده شود و هر چه که در این دنیا لازمه لذت و کامجویی است از آن بهره مند شویم در این دنیا به قدرت و ثروت و به موقعیت های خاصی که ما را قادر سازد دیگران را با خودمان هم عقیده و هم نوا سازیم و آراء دیگران را به آراء خود الحاق کنیم تا متعاقباً خواسته هایمان را عملی کنیم.» (سایت مقام معظم رهبری، ۹۵/۱/۲۴)

این چرخه ابتدایش از هیچ آغاز می شود و انتهایش هم به هیچ ختم می شود و همه چیز تمام می شود و از بین می رود یعنی یک دور باطل از خوردن و نوشیدن، پوشیدن، لذت بردن و سلطه داشتن و حرکت های برخوردی با مزاحمان سر راه که چه بسا دست به ترور و کشتار شخصیت و مسائل این چنینی می زنند. این ادعا که کاملاً دنیا گرای محض هستند اعتقادی به ماورای این دنیا و وجود حیات اخروی ندارند. (سایت مقام معظم رهبری، ۹۵/۱/۲۴) اینان در مجموعه زندگی ایرانی هستند اما به زندگی اسلامی پایبند نیستند. این نظام حسی که امروزه همه سنگ آن را به سینه می زنند را غایت زندگی می دانند. (شریفی، ۱۳۹۲). «اگرچه قصد نداریم این روش علمی را به کلی رد کنیم اما معتقدیم روش جامع و کاملی که دربردارنده تمامی ابعاد وجودی انسان باشد نیست چرا که کلیه امور را با این روش نمی توان سنجید این یک روش حسی محاسباتی و تجربی است که مبتنی بر مشاهدات است اگر چه در جای خود روش خوب و ارزشمندی است و در مسیر خود کارآمد و تواناست اما در بسیاری موارد جایگاه خود را ندارد.» (قائمی، ۱۳۹۴). در مجموع این رویکرد بر دنیا گرایی تاکید داشته و همه چیز را در ارزشهای دنیای می بیند که برای رسیدن به آن هدف مسابقه خیلی بزرگی را برگزار می کند.

جریانات تبلیغاتی که جایزه هایی برای خرید بیشتر ارائه می کنند نگرش شان بیشتر لذت جویی است که در تعابیر قرآن کریم با تعبیر لهو و لعب یعنی کارهای بازی و کارهای سرگرمی مطرح شده است که به معنای سرگرمی است و لعب هم به معنای بازی است. متأسفانه انسان وقتی به سرمایه و قدرتی دست پیدا می کند به تفاخر می رسد و تکاثر به معنای جمع کردن است در آیات قرآن از سوی به لهو و لعب و از سوی دیگر به زینت اشاره شده که انسان برای دستیابی به زیبایی مکرراً از آنها استفاده می کند این صورت انسانی فراز و فرود دارد، جسم است و جسم برای خود شرایط خاصی دارد و غیرقابل تغییر است یک بخش این عمل زینت می شود همان هم تکاثر فی الاموال و فی الاولاد. بخشی دیگر تفاخر می شود و بخشی دیگر فرزندان که جزء دارایی انسان محسوب می شوند در دوران کهنسالی به عنوان و بهانه های متفاوت والدین خود را به سرای سالمندان می سپارند. (سایت مقام معظم رهبری، ۹۵/۸/۲۶).

۱-۳- سبک زندگی الهی

نگرش سوم با رها کردن جامعه مردم و زندگی جمعی موافق نیست زندگی انسان در این نگرش یک زندگی دنیا و آخرتی است به این معنی که «دنیا و آخرت را با هم و در کنار یکدیگر دارد هر یک مکمل دیگری است و یک فرضیه ساز دیگری. این سبک باورش این است که تا دنیا را درست انجام ندهد به آخر تن خواهد رسید و اگر سرای اخروی را آباد می خواهد باید دنیای آبادی داشته باشد و اگر می خواهد انسان شایسته ای در پیشگاه خدا باشد باید جمع بین دنیا و آخرت داشته باشد.» (شریفی، ۱۳۹۲: ۴۹).

قرآن کریم ضمن تمجید از این نگرش می فرماید:

و منهم من يقول ربنا آتنا فی الدنيا حسنه و فی الاخره حسنه و فنا عذاب النار (سوره بقره، آیه ۲۰۱). «و بعضی می گویند پروردگارا به ما در دنیا نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و ما را از عذاب آتش نگاه دار.» «گروهی هم مواهب مادی دنیا را می خواهند و هم مواهب معنوی را بلکه زندگی دنیا را نیز به عنوان مقدمه تکامل معنوی می طلبند و این است منطق اسلام که هم نظر به جسم و ماده دارد و هم جان و معنا و اولی را زمینه ساز دومی می شمرد و هرگز با انسان های یک بعدی یعنی آنها که در مادیات غوطه ورنند و برای آن اصالت قائلند یا کسانی که به کلی از زندگانی دنیا بیگانه اند سازگار نیست.» (مکارم شیرازی، ۱۳۹۵).

دسته اول معتقدند که باید دنیا را رها کنیم چرا که مزاحم کار انسان است و مانع می‌شود که انسان به تکامل برسد و به مقامات عالیه دست یابد و این همان چیزی است که پیامبر اکرم به صراحت آن را نفی می‌کنند و می‌فرمایند:

«لیس منا من ترک دنیا لآخرته و لا آخرته لدنياه.» (صدوق، ۱۴۱۳ق: ۱۵۶)

«از ما نیست کسی که دنیا را برای آخرت ترک کند و کسی که آخرتش را برای دنیا رها می‌کند.» در حقیقت این حدیث ما را رهنمون به جمع بین دنیا و آخرت می‌کند و یادآور می‌شود که انسان می‌بایست توجهش به دو جهان باشد.

در سبک زندگی اسلامی انسان در جایگاهی قرار گرفته که باید پاسخگو و مسئولیت پذیر باشد این مسئولیت پذیری و پاسخگویی در چهار جهت خلاصه می‌گردد اول نسبت به خداوند متعال دوم در قبال خود انسان سوم مردم و چهارم ساختار طبیعت و این طبیعت به معنی زمین، آب، خاک کوه، دشت، حیوان، صحرا، گل، گیاه و کل نعمت‌هایی است که به انسان از طرف خداوند متعال عنایت شده است طبیعتی که ما باید در حراست از آن برای بقای زندگی کوشا باشیم خود در نقطه مرکزی قرار می‌گیرد (سایت مقام معظم رهبری، ۹۳/۹/۶).

انسان در این دیدگاه معتقد است که چون با خدا رابطه دارد. پس از او بر انسان حقی دارد که باید ادا شود و چون با خود انسان مرتبط است پس این خود انسان که اعم از جان چشم بیوش و اعضا و جوارح می‌شود بر انسان حقی دارد که باید ادا شود در مورد حق مردم یعنی پدر، مادر، همسر، فرزند، معلم، شاگرد، حاکم، مشاور، رفیق و همنشین و همچنین تمامی طبقات اجتماعی که انسان با آنها در ارتباط متقابل است موظف است حق ای را رعایت کند که اگر ادا نکند مدیون و پاسخگوی این افراد خواهد شد. بر اساس این اعتقاد است که نه تنها بشر حق آسیب زدن به هیچ موجودی را ندارد؛ بلکه در جهت حفظ و دوام آنها باید کوشا باشد. (طباطبایی، ۱۳۸۹).

معارف اسلامی در این چهار محور سبک رفتار انسان را ساماندهی می‌کند. این ساماندهی در کلیه حوزه‌های مادی فردی اجتماعی سیاسی و اقتصادی دارای دستورالعمل است این دستورالعمل‌ها انسان را در دایره حقوقی گرای و پاسخگویی به حق ملزم می‌سازد اگر چه در جامعه امروزی قانون نانوشته لایالی گری را در ابعاد مختلف ترویج می‌کند که توصیه می‌کند به هر چمنی که رسیدی گلی بچین و نگران نباش این گل متعلق به کیست؟ هر چه دلت می‌خواهد انجام بده و در مقابل هیچکس هم پاسخگو نباش و جواب نده. (مطهری، ۱۳۹۶).

در تربیت اسلامی حتی در مورد وارد شدن به مکانی و نشستن در کنار یک نفر توصیه‌هایی دارد که فرد وارد شده چه نوع برخوردی داشته باشد رفتارش چگونه باشد عکس‌العمل چگونه باشد و کلیه جزئیات مایحتاج زندگانی در آموزه‌های اسلامی مطرح شده است لذا در این دایره دایره ارتباط با فرد ارتباط با دیگران ارتباط با طبیعت و ارتباط با خدا جزء به جزء بیان شده است و دارای دستورالعمل اسلامی می‌باشد حق خدا در این دایره بزرگترین حق است و آن اکبر الحقوق است و چرا اکبر الحقوق؟ برای اینکه سایر حقوق از آن نشأت می‌گیرد یعنی اگر انسان حق خدا را نشناسد به طریق اولی حق دیگران را رعایت نخواهد کرد حق خدا دو حق است یکی اینکه به او معرفت پیدا کنیم و دیگر اینکه پرستش خاضعانه در مقابل او داشته باشیم از یک طرف بشناسیم او را و از طرف دیگر در مقابل او سر تسلیم بی‌قید و شرط فرود بیاوریم رعایت حق خدا بدون تسلیم بی‌قید و شرط ممکن نیست. (شالچی، ۱۳۹۰).

۲- ضروریات شناخت سبک زندگی

مطالعه اهمیت سبک زندگی ما را بر آن می‌دارد که شناخت آسیب‌ها و فرصت‌هایی که از این مجموعه بر نظام اجتماعی و سیاسی وارد می‌شود شناسایی و تصمیمات و راهبردهای لازم طراحی شود مطالعه سبک زندگی دارای اهمیت است زیرا:

سبک زندگی یک پروژه است و دارای اهداف و مبنای طراحی شده برای خانواده‌ها و اجتماع است لذا بایستی برنامه‌های منسجم برای آن طراحی شود تا منجر به عدم پایداری و فروپاشی خانواده‌ها نشود این یکی از طرح‌های مهمی است که سرویس‌های رسانه‌ای جاسوسی به همراهی اتاق‌های فکر به صورت مشترک آن را دنبال می‌کنند. (فرح‌دوست، رفیعی راد، ۱۳۹۸). سبک زندگی برنامه‌ای برای مصرف بیشتر و گرم کردن کوره صنایع غرب نیست. الگوهای مصرف شامل سبدهای کالاها و خدمات است که مصرف‌کنندگان آن را در دوره‌ای خاص مصرف می‌کنند این الگو از یک سو تابع درآمد و از سوی دیگر تابع شرایط اقلیمی معیشتی و هنجارهای فرهنگی حاکم بر جامعه است (قائمی، ۱۳۹۴، ۳۹). هنگامی که الگوی مصرف معیوب می‌شود مصرف نقش نمادی برای افزایش منزلت و توجه دیگران است و غرب با توجه به ابزارهای تکنولوژیکی و رسانه‌ای که دارد هر لحظه بر حرص و ولع مردم برای خرید بیشتر می‌افزاید و پاداش شرطی آنرا هم لذت بیشتر و هم منزلت بالاتر قرار می‌دهد (شریعی، ۱۳۹۷).

شخصیت انسان‌ها بر اثر سبک زندگی متحول می‌شود روانشناسان شخصیت را نتیجه و محصول تاثیر متقابل فرد و محیط طبیعی و اجتماعی او می‌دانند و در بررسی شخصیت افراد به خصوصیات بدنی نحوه تفکر ایده آل‌ها و علایق استعدادها و چگونگی سازگاری فرد با محیط و طرز برخورد با دیگران توجه می‌کنند. (حکیمی ۱۳۸۰: ۲۷۱).

عامه مردم شخصیت فرد را جلوه او در نظر دیگران می‌دانند هر شخصیتی با توجه به جایگاه فردی و اجتماعی خود به بازتولید و گرایش نوع ویژه‌ای از سبک زندگی می‌اندیشد. سبک زندگی قشر خاصی از جامعه را هدف قرار نداده است؟ در سبک زندگی بر خلاف سایر برنامه‌های دشمن که نوعی تقابل با یک طیف خاص در آن دیده می‌شود همه گروه‌های سنی و طیف‌های اجتماعی را در بر می‌گیرد.

ایرانیان همان‌طور که «در برخی هویت و ارزش‌ها دچار بحران شده‌اند در سبک زندگی نیز در ۳۱۱ سال اخیر به ویژه از دوران روی کار آمدن رضاخان و تجدد آمرانه اش دچار تشنگی و تذبذب بسیار در نگرش‌ها و گرایش‌ها آداب و رسوم نظامات و سنن اجتماعی و حتی باورهای دینی خود گشت و سبک زندگی اسلامی ایرانی دچار تضادها و تناقض‌های بسیار شده است به نحوی که از جامعه ما یک جامعه شبه مدرن ساخته است که نمی‌توان آن را سنتی و اسلامی نامید و نمی‌توان بر آن نام مدرن نهاد.» (سجادی، ۱۳۹۱).

بخش عظیمی از تاریخ و فرهنگ ما با لطف حاکمیت فرهنگ پیامبر اسلام (ص) و ائمه اطهار و نیز فرهنگ کنونی ما از دین تاثیر و نشات گرفته است (نبی‌اللهی، ۱۳۹۱). «تجمل ستیزی و ساده زیستی و کمک به هم‌نوع که در عالم دینی و در اخلاق اسلامی جایگاه رفیع و ممتاز دارد، در شهری که قوانین مکانیک و تکنیک و الکترونیک بر تمام شئون آن حاکم است عملی نمی‌شود.» (قائمی، ۱۳۹۴). «در این وضع می‌توان گفت که چه فایده دارد که آدم لباس ساده بپوشد و غذای ساده بخورد اما ناگزیر و به ضرورت آخرین دستاوردهای تکنولوژی را مصرف کنند وقتی از ساده زیستی می‌گوییم باید بیندیشیم که چرا ساده‌زیستی از یاد رفته است و موانع آن چیست و چگونه می‌توانیم به آن بازگردیم بدون این تذکر اگر در مورد هر رفتار ممدوح پسندیده‌ای قائل شود چه بسا که کار به اشتباه‌های بزرگتر بینجامد.» (سایت مقام معظم رهبری، ۶۸/۴/۱۸).

۳- مهمترین مولفه‌های تاثیر گذار در سبک زندگی

«سبک زندگی از جمله مقولاتی است که برای تبیین و روشن کردن وضعیت اقتصادی اجتماعی و سیاسی زندگی انسان مورد استفاده قرار می‌گیرد سبک زندگی نظام واره تشکیل دهنده هندسه کلی رفتار بیرونی و عینی است. که افراد خانواده‌ها و جامعه‌ها را از هم متمایز می‌سازد به عبارت دیگر سبک زندگی را می‌توان مجموعه کم و بیش جامع و منسجم از عملکردهای روزانه یک فرد دانست که همه نیازهای جاری او را برآورده می‌سازد و هم روایت خاصی را که وی برای هویت شخصی خویش برمی‌گزیند در برابر دیگران مجسم می‌سازد.» (اباذری، و چاوشیان، ۱۳۸۱).

سبک زندگی در یک نگاه کلی تاریخی نمادی از نظام قشربندی اجتماعی بود و در واقع سلیقه محدود به انتخاب‌هایی از میان گزینه‌هایی معین و متعدد را مورد توجه قرار می‌داد به مرور زمان و در فرآیند تاریخی توجه اندیشمندان برای بررسی سبک زندگی از توجه محض به رفتارهای مصرفی و تکیه بر رفتارهای عینی به سوی جنبه‌های ذهنی‌تر مانند روابط انسانی و گرایش‌ها و نگرش‌ها سوق یافته است بر همین اساس سبک‌زندگی ناظر بر دو چیز است مردم چه انجام می‌دهند و چگونه انجام می‌دهند؟ (نبی‌اللهی، ۱۳۹۱).

این دو پرسش برای عرصه‌های مختلف زندگی کاربرد دارد این عرصه‌ها شامل فعالیت کاری فعالیت‌های اقتصادی فعالیت سیاسی و عمومی فعالیت فرهنگی و ارتباطی و زندگی روزمره و بازتولید زندگی می‌شوند در ادبیات نظری و علمی از مفهوم سبک زندگی دو برداشت و دو گونه مفهوم‌سازی متفاوت به عمل آمده است در فرمول بندی نخست که سابقه آن به دهه ۱۹۲۰ بازمی‌گردد.

سبک زندگی معرفی ثروت و موقعیت اجتماعی افراد و غالباً به عنوان شاخصی برای تعیین طبقه اجتماعی به کار رفته است در فرمول بندی دوم سبک زندگی نه راهی برای تعیین طبقه اجتماعی بلکه شکل اجتماعی نوینی دانسته می‌شود که تنها در متن تغییرات فرهنگی مدرنیته و رشد فرهنگ مصرف‌گرایی معنا می‌یابد در موج اول مباحث ویر از جمله اولین جامعه‌شناسانی است که مفهوم سبک زندگی می‌پردازد ویر سبک زندگی را ناظر بر اندیشه‌ها و رسم‌های مشترکی که به گروه منزلت میبخشد می‌داند. این تعریف در مقابل دیدگاه مارکس پیرامون مقوله طبقه اجتماعی ارائه می‌گیرد مارکس معتقد بود که جامعه منبعث از طبقات اجتماعی است که این طبقات خود بر اساس وضعیت اقتصادی شکل گرفته است. در مقابل این دیدگاه بود که ویر با استفاده از مفهوم منزلت نوعی تعدیل در رویکرد مارکس ایجاد کرد. (فاضلی، ۱۳۸۲).

از نظر ویر حوزه فرهنگی جامعه را باید هم به منزل محصول عوامل اقتصادی و هم به عنوان فرآیندهایی درک کرد که کنشگران اجتماعی برای متمایز ساختن خویش به عنوان کسانی که به گروه منزلتی خاص تعلق دارند در پیش می‌گیرند و منابع استدلال و بر این فرایندها مستلزم کاربست خلاقانه کارها و خدمات معینی است که صنایع مصرفی از اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم در دسترس افراد قرار می‌داد بنابراین ویر بر خلاف مارکس معتقد است که مفاهیم منزل است و تعلق فراتر از مسائل صاف و ساده طبقاتی می‌روند و مسائل مربوط به برابری و سلیقه و تجسم بصری آنرا در مد و ترجیحات فراغتی را نیز شامل می‌شود (اباذری، و چاوشیان، ۱۳۸۱).

۴- مبانی و شاخصه‌های سبک زندگی

هر آیین و مکتبی در طول تاریخ متکی به جهان بینی خاصی بوده است و به تبع آن ایدئولوژی یعنی باید‌ها و نباید‌های خود را تعریف می‌کند.

«در جهان بینی دینی و وحیانی به طور اعم نگرش انسان به جهان هستی و انسان برخاسته از وحی و نبوت است و در دین اسلام به طور اخص قرآن و سنت زیربنای فکری عقیدتی فرد بوده هنجارهای زندگی فردی و اجتماعی او را مشخص می‌کنند از آموزه‌های قرآن و سنت دانسته می‌شود که: اولاً در اسلام هیچ اندیشه‌ای در هیچ زمینه‌ای قابل تفکیک از دیدگاه توحیدی نیست و اندیشه‌های اسلامی در کلیه زمینه‌ها بر پایه جهان بینی توحیدی است. ثانیاً در این آیین بهتر از هر آیین دیگر سعادت زندگی بشر تاملین و تضمین شده و مواد دین آن یک سلسله معارف اعتقاد و قوانین اخلاق و عملی است که ریشه اصل آنها در قرآن مجید می‌باشد. اسلام برخلاف بیشتر یا همه روش‌ها که برنامه خداپرستی انسان را از برنامه زندگی تفکیک می‌کنند اسلام برنامه دینی را همان برنامه زندگی قرار داده در همه شئون فردی و اجتماعی انسان مداخله نموده دستورات مطابق واقع‌بینی جهان‌بینی خداشناسی صادر می‌کند.» (سایت مقام معظم رهبری، ۹۵/۱/۱).

در این میان نقش پیامبر خاتم و عترت پاک ایشان علاوه بر انتقال بی‌کم و کاست این معارف اعتقادی و قوانین و هنجارهای اخلاقی و عملی الگو و اسوه بودن آن‌ها برای ارائه سیمای کاملی از این آیین مقدس می‌باشد افزون بر

اینها سبک زندگی اسلامی تابعی از ایدئولوژی و جهان بینی اسلامی است. (قائمی، ۱۳۹۴). بنابراین سه عنصر مهم از عناصر سبک زندگی در قرآن و سنت نهفته است که به آن ماهیت اسلامی می بخشد این سه فاکتور عبارتند از باورها هنجارها و الگوهای زندگی یک فرد که به تعاملات و کنش های او جهت می دهند مجموعه این سه عامل را می توان به منزله مبانی سبک زندگی اسلامی در نظر گرفت چرا که زیربنای رفتاری افراد جامعه اسلامی محسوب می شوند با این تعریف نموده های رفتاری باورها و هنجارهای افراد را که متشکل از کنش های فردی و اجتماعی آن هاست می شود به عنوان شاخصه های سبک زندگی اسلامی ایرانی لحاظ نمود در قالب یک تمثیل اگر بخواهیم سبک زندگی اسلامی ایرانی را به درختی تشبیه کنیم اصل و ریشه درخت مبانی آن و فروع و شاخه های درخت شاخصه های آن می باشند همچنان که در یکی از تمثیلات زیبای قرآنی کلمه طیبه به درختی تشبیه گردیده است که ریشه اش در زمین و شاخه ها و میوه های پر بارش سر به فلک کشیده است.

الم تر کیف ضرب الله مثلا کلمه طیبه کشجره طیبه اصلها ثابت و فرعها فی السماء. (سوره ابراهیم، آیه ۲۴)
آیا ندیدی چگونه خداوند کلمه طیبه و گفتار پاکیزه را به درخت پاکیزه ای تشبیه کرده که ریشه آن در زمین ثابت و شاخه های آن در آسمان است.

هر چند اصل در زمین و فرع در آسمان است اما فرع همیشه از اصل مایه می گیرد و از آن تغذیه می کند. (فیض، ۱۳۸۹).

پس شاخصه نیز روح موجودیت و درون مایه های خود را از مینا دریافت می کند بنابراین قوانین اسلام به سه گروه تقسیم می شود اول اصول عقاید، دوم احکام اخلاقی، سوم احکام فقهی.

گروه اول به شکل ارزشها و باورهای انسان و گروه های دوم و سوم در قالب هنجارها و باید ها و نباید های دینی خود را نشان می دهد عقاید و باورهای فرد مسلمان و نیز مجموعه بایدها و نبایدهایی که قواعد و استانداردهای رفتاری اش را تعریف کرده و نمونه عینی آن را می تواند در الگوهای عمل خود ملاحظه کند باعث شکل گیری یک چارچوب اول در وی گردیده و در مجموع مبانی سبک زندگی اش را می سازد. این قوانین از گزاره های دینی قابل استنباط است که این گزاره ها در یک نگاه به دو دسته اخبار و انشایی تقسیم می شوند گزاره های اخباری اغلب به توصیف خدا، جهان، انسان، دنیا، آخرت، فرشتگان و شیاطین ... می پردازد و گزاره های انشایی متضمن عوامل و نواهی الهی یا باید ها و نباید های شرعی اعم از احکام عبادی یا دستورهای اخلاقی میباشند اما گاهی هم جمله خبری است ولی روح انشا نهفته در آن به مخاطب اجازه برداشت یک هنجار اسلامی را میدهد. (سعیدی روشن، ۱۳۸۳).

۵- پیامدهای سبک زندگی غربی

۵-۱- برانگیختن نزاع ها در میان مسلمانان

کشورهای غربی، به ویژه «کشورهای استعمارگر، حرصی آشکار بر پرتوافکنی بر مواضع اختلاف دینی در جهان اسلام و بزرگ نمایاندن این اختلافات و تبدیل آنها به نزاع و کشمکش دارند. آنان از سویی می کوشند، میان مسلمانان نزاع بیفکنند و از سوی دیگر، میان مسلمانان و اقلیت های دینی غیر مسلمانان ایجاد اختلاف کنند. در این مقام، می توان تلاش های حجیم فرانسه را در اوائل قرن بیستم برای تجزیه لبنان و برانگیختن آتش اختلافات دینی در میان فرزندان لبنان به یاد آورد. پیش از آن نیز کشورهای استعمارگر توانسته بودند، با قرار داد ساکس پیکو در سال ۱۹۱۶م، مشرق عربی را به کشورهای کوچک و ضعیف تجزیه کنند. همین وضعیت امروزه در عراق زیر اشغال امریکا تکرار می شود. عراق امروزه بر لبه پرتگاه جنگی داخلی قرار دارد که روزانه ده ها نفر را درو می کند و ریشه آن هم اختلافات طایفه ای و مذهبی است که نیروهای اشغالگر امریکایی در شعله ور شدن آن نقش اساسی

دارند. حتی در برخی برنامه‌های درسی دانشگاه‌های غربی، به مطالعه اختلافات مذهبی و فرقه‌های تندرو پرداخته می‌شود.» (اکبر زاده و منصوری، ۲۰۱۰).

۵-۲- فعال سازی فعالیت های تبشیری (مسیحی سازی)

یکی از پیامدهای سبک زندگی غربی، فعال سازی فعالیت های تبشیری (مسیحی سازی) است. می توان گفت «نوعی رابطه مثبت میان افزایش هراس غربی ها از اسلام و شدت فعالیت های تبشیری (مسیونری) وجود دارد. گویا تلاش برای مسیحی کردن مسلمانان و وارد کردن آنان به محبت مسیحیت، از حيله های دفاعی ای است که غربی ها برای جبران نفرتشان در تغییر سبک زندگی اسلامی به سبک زندگی غربی انجام می دهند و جوانان نیز ناخواسته به این سبک زندگی تمایل پیدا کرده اند.» (فرح دوست، رفیعی راد، ۱۳۹۸).

«امروزه عملیات تبلیغی تبشیری مسیحی در جهان اسلام، به ویژه در کشورهای فقیر که از ثبات سیاسی برخوردار نیستند، به شدت جریان دارد. امروزه در افغانستان و در سایه حضور نظامی ایالات متحده و هم پیمانانش، بیش از هزار سازمان کمک رسانی و توسعه امریکایی و اروپایی وجود دارد که بسیاری آنها فعالیت های تبشیری متفاوتی دارند. همین فعالیت ها موجب شد تا کشیش بنهام، رئیس گروه اعزامی تبشیری در سال ۲۰۰۳ و پس از دیدار یک ماهه از افغانستان اعلام کرد که معتقد است، عقیده تثلیث در تثبیت گام هایش موفق شده است و برنامه مسیحی سازی می تواند موفق شود.» (ناصری مرتضوی، ۱۳۸۸: ۱۱۵). این تلاش برای غربی سازی سبک زندگی همچنان ادامه دارد یکی از مباحثی که در مسیحی سازی حائز اهمیت است بحث سفارش های بهداشتی و طبی در جوامع مسیحی است که مورد اقبال جوانان واقع شده است. (شریفی، ۱۳۹۲).

امروزه روی منبرها درباره واجبات و عقاید و مسائل مختلف تبلیغ می شود ولی درباره سفارش های طبی و بهداشتی چیزی گفته نمی شود. در حالی که ائمه (ع) آن را تبلیغ کرده اند و بیش از ده هزار حدیث در این زمینه داریم. اگر این مسائل گفته شود و مردم ببیند که با رعایت این سفارش ها مشکلات آن ها حل می شود، بیشتر به اسلام و سبک زندگی اسلامی ترغیب می شوند. (سایت مقام معظم رهبری، ۹۴/۱۲/۲۰).

۵-۳- ایجاد درگیری و اختلاف میان جوانان

یکی از دلایل ترغیب جوانان به سبک زندگی غربی، ایجاد دهکده جهانی در اذهان جوانان است که اسلام را مانع آن معرفی می کنند. کشورهای غربی، به ویژه کشورهای استعمارگر، تلاشی آشکار برای بهره برداری از تفاوت های مذهبی در جهان اسلام و همچنین، اختلافات اعتقادی اسلام با سایر ادیان و بزرگ نمایانند این تفاوتها و تبدیل آن به نزاع و درگیری و دینی و فرقه ای دارند. هدف آنان از این سیاست این است که اولاً میان مذاهب و اقوام در داخل جوامع مسلمان و همچنین اقلیت های دینی غیر مسلمانان جنگ و نزاع ایجاد کنند و از سوی دیگر، این درگیریها را نشانه ای از جنگ طلبی و میل به خشونت در اسلام معرفی نمایند و بدین وسیله زمینه ایجاد سبک زندگی غربی را فراهم کنند. (سایت مقام معظم رهبری، ۷۹/۷/۱۱). برای بیان نمونه هایی از این تلاشها، می توان به تلاش های فرانسه در اوائل قرن بیستم برای تجزیه لبنان و برانگیختن آتش اختلافات دینی در میان لبنانی ها و اشغال عراق توسط امریکا و شعله ور شدن ترور و کشتار وحشتناک مردم بی دفاع عراق توسط تندرو ها و عناصر افراطی و متعصب اشاره کرد. (جمعی از نویسندگان، ۱۳۸۸).

۶- راه های مقابله

برای مقابله با سبک زندگی غربی راهکارهای متعددی وجود دارد ولی چون تاکید این مقاله به بیانات مقام معظم رهبری است در میان تمام راهکارها، به مواردی که معظم له به آن پرداخته اند اشاره می شود که عبارتند از:

۶-۱- تحبیب قلوب بین المللی

یکی از راه های مقابله با سبک زندگی غربی، ترویج عملی سبک زندگی اسلامی بر محوریت محبت است که تحت عنوان تحبیب قلوب از آن یاد می شود. غربی ها تلاش کرده اند زمینه اسلام هراسی را در میان مردم کشورهای دور و نزدیک بوجود آورند، لذا در تقابل با این قبیل اقدامات اولین گام در عرصه جهانی زمینه سازی برای تحبیب قلوب مردم جهان است که در حکومت دینی با ایجاد حب در بین مردم سراسر جهان نسبت به رسول الله و دور کردن این اقدامات از اسلام می باشد چرا که با تقویت این مساله، سبک زندگی اسلامی جایگزین سبک زندگی غربی که تک بعدی است می شود و این راهبرد اولین گام عملی است که برای تحقق تحبیب بین المللی تمامی فرق و مذاهب اسلامی در سراسر جهان می توانند همگام شوند «و ما أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ» (سوره انبیاء، آیه ۱۰۷). (ای پیامبر). ما تو را فرستادیم تا رحمتی بر اهل عالم باشی. می تواند مبنای برنامه ریزی های نظری و عملی گردد تا وجود رحمانی پیامبر (صلی الله علیه و آله) زمینه ساز سبک زندگی اسلامی به جای غرب باشد. گردد.

بیان فضائل معنوی پیامبر اسلام و رفتارهای فردی و اجتماعی آن حضرت به ویژه در مواجهه با دشمنان در غزوات و اهتمام ایشان به مسائل انسان دوستانه به جهانیان و همچنین زمینه سازی برای اجراء اقدامات نمادین همانند کمک های انسان دوستانه بین المللی به نام پیامبر اسلام به مردم محروم جهان و تأکید بر اتخاذ این اقدام در چارچوب آموزه های نبوی راهکار اساسی برای معرفی پیامبر اسلام هم بصورت منطقه ای و جهانی است اما قبل از آن ضرورت دارد زمینه های لازم را در درون جهان اسلام بوجود آورد. (سایت مقام معظم رهبری، ۹۵/۱/۱۱).

۶-۲- ضرورت کنترل افراطی گری

سبک زندگی غرب با تأکید بر مادی گرایی، بر محوریت همین دنیا و نیازهای این جهانی می چرخد و در مورد نیازهای این دنیا راه افراط را می پیماید. بنابراین برای مقابله با آن بر علماء و اندیشمندان مسلمان واجب است که با تأکید بر تشکیل امت واحده اسلامی همه مسلمانان را حول محور قرآن و پرچم پرافتخار اسلام جمع نمایند. (سایت مقام معظم رهبری، ۹۳/۱۰/۱۷).

با توجه به نقش و تاثیر علماء و اندیشمندان برجسته مسلمان بر افکار عمومی، ضرورت دارد تا عالمان مصلح و معتدل اقدامات جدی و عملی را برای کنترل و مهار افراطیون انجام دهند و بر همگان واجب است به گونه ای عمل کنند که رفتارهای مبتنی بر اعتدال و عقلانیت در جوامع اسلامی فراگیر شده و به صورت یک باور عمومی برای همه اقشار مسلمان تبدیل شود. در این صورت هم عزت و اقتدار دنیای اسلام محفوظ می ماند و هم پدیده های خطرناکی مانند سبک زندگی غربی در افکار عمومی جهان کمرنگ می شود.

از جمله راهکارهای ایجاد سبک زندگی اسلامی به جای غرب می توان به نکات ذیل اشاره کرد:

ارتباط و تبادل علمی میان مراکز علمی و دانشگاه های جهان اسلام از مذاهب مختلف و ارسال هیئت هایی از علما، اساتید و طلاب برای آشنایی با دیدگاه های علمی یکدیگر. همانگونه که در گذشته مکاتبات، تبادل نمایندگان بین مراکز دانشگاه ها و حوزه های علمیه شیعه و سنی مرسوم بوده است.

فعال شدن عالمان مصلح و معتدل و اقدامات جدی و عملی و مهار افراطیون با ارشاد بیدارگری، با توجه به نقش الگویی علما و تاثیر آنان بر افکار عمومی.

انتشار افکار اصلاحی و وحدت افرین بزرگان و افراد با نفوذ در میان مذاهب مختلف به ویژه جوانان و طبقه تحصیل کرده از طریق همایشها و کنفرانسها، مجلات، سایتها، نمایشگاهها افرادی مانند مرحوم کاشف الغطاء، سید قطب

، شیخ محمد جواد مغنیه، شیخ محمد عبده، شیخ محمد الغزالی، امام خمینی (رحمه الله)، مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، مرحوم حضرت آیت الله بروجردی، امام موسی صدر، شهید محمد باقر صدر و سایر بزرگان. تولید کتاب و فیلم از زندگی مصلحان و اقدامات آنان با همکاری هنرمندان و نویسندگان جهان اسلام. روشنگری درباره ویژگی‌های اسلام اصیل و دعوت به توحید ناب و علم و عقلانیت در میان امت اسلام و دوری از اسلام امریکایی و تفرقه و تعصب و تفکرات جاهلی. (مرشدی زاد، ۱۳۹۰).

۳-۶- بیداری اسلامی

یکی از مهمترین نقاط ضعف موجود در سبک زندگی اسلامی، در جوامع اسلامی که همواره مورد انتقاد بوده و در حال حاضر نیز یکی از مهمترین عوامل دخالت بیگانگان در مسائل این جوامع می باشد موضوع شیوه اداره حکومت است که موجب ترویج سبک زندگی غربی هاست. بجز تعداد بسیار اندکی، سایر کشورهای اسلامی به شیوه حکومت فردی و استبدادی اداره می شوند که زمینه ساز زندگی تک بعدی است. شیوه ای که دیگر در جهان امروز هیچ مدافعی نداشته و البته هیچگونه سنخیتی نیز با حکومت اسلامی عصر پیامبر ندارد. اسلام با خود رایبی و حکومت فردی مخالف بوده و همواره بنای حکومت را بر اصل مترقی مشورت قرار می دهد. سیره نبوی در اداره حکومت خود گویای این حقیقت است.

تا زمانی که این مشکل برطرف نشود و مردم جایگاه واقعی خود را در حاکمیت بدست نیاورند ضمن وجود یک تهدید دائمی برای آن جوامع، دروازه کشورهای اسلامی به روی دشمنان خود باز خواهد ماند. (سایت مقام معظم رهبری، ۹۳/۹/۶).

تا کشورهای مسلمان و جوامع اسلامی به این بیداری دست نیابند و یا تا زمانیکه حاکمین مسلمان برای مردم خود حقی در حاکمیت قائل نشوند و به عبارتی دیگر حق تعیین سرنوشت را به مردم خود واگذار نکنند، در واقع هم فرصتی برای سایر رقبای خود فراهم میکنند تا سبک زندگی غربی را ترویج دهند، و هم به اصل اسلام بعنوان یک دین جهانی و مترقی خیانت کرده اند و البته این همان است که رقیب برای مات کردن ما و هم چنین برد در سبک زندگی غربی به شدت به آن نیاز دارد. (سایت مقام معظم رهبری، ۹۶/۷/۲۶).

مستندات این موضوع را امروز به وضوح در عراق و افغانستان و لیبی و یمن و سوریه و بحرین و... می توان مشاهده کرد. پس با کمی تأمل و تعقل می توان تمام تهدیداتی که امروز در جوامع اسلامی وجود دارد را قبل از آنکه به تجربه ای چون دموکراسی امروز عراق و یا سرنوشت فعلی جامعه لیبی تبدیل شود را به فرصت های مناسبی تبدیل کرد و ضمن حفظ سلامت مردم و منابع جامعه، این امکان را در اختیار دشمنان و فرصت طلبان قرار نداد تا بلائی که امروز گریبان سوریه را گرفته در کشوری دیگر تکرار شود. در دین مبین اسلام این پتانسیل وجود داشته و دارد که مسلمانان را به اوج عظمت و افتخار برساند؛ اما متأسفانه با گذشت زمان و روی کار آمدن حاکمینی مستبد آنچه از اسلام باقی مانده ظاهری بیش نیست و سالهای طولانی است که استبداد حاکم بر این جوامع مسبب خوابی عمیق در میان مسلمین گردیده است. (مطهری، ۱۳۶۸).

دنیای اسلام به جد نیازمند بیداری است. اما این بیداری به این آسانی اتفاق نمی افتد؛ چرا که با دو مانع بزرگ روبرو است. اولین مانع استعمارگرانی هستند که به آنها بعنوان بازار و ابزار نگاه می کنند و برای به انحراف کشیدن این بیداری تمام تلاش خود را انجام می دهند (تقویت مسلمانان مرتجع، متعصب و عقب مانده در تمام نقاط) و دوم، حاکمین مستبدی هستند که بعنوان کارگزاران استعمار عمل کرده و برای ماندگاری در قدرت از هرگونه عملی فرو گذار نکرده و ضمن نابودی و تخریب جامعه و مردم خود، تلاش می کنند تا چند صباحی بیشتر در مسند قدرت باشند. (نقیب زاده و صالحی نجف آبادی، ۱۳۹۱).

بحث و نتیجه گیری

در دو دهه گذشته، ایجاد سبک زندگی غربی با عناصر پیچیده، ابعاد متنوع و آثار عمیقی در حال گسترش است. البته ریشه آن به تاریخ طولانی روابط غرب و جهان اسلام بر می گردد، با این وجود در دوره اخیر، به ویژه پس از جنگ جهانی دوم خیل عظیم مهاجران مسلمان به غرب و ظهور سبک زندگی غربی موجب افزایش گرایش جوانان مسلمان شده است. ملت‌هایی که در مقابل تمدن غرب، مکتب توحید را انتخاب می‌کنند هم به پیشرفت حقیقی و همه جانبه دست می‌یابند و هم تمدنی عمیق و ریشه دار می‌سازند که فکر و فرهنگ آن‌ها را در جهان گسترش می‌دهد. جریانات تبلیغاتی که جایزه‌هایی برای خرید بیشتر ارائه می‌کنند نگرش شان بیشتر لذت جویی است که در تعبیر قرآن کریم با تعبیر لهو و لعب یعنی کارهای بازی و کارهای سرگرمی مطرح شده است که به معنای سرگرمی است و لعب هم به معنای بازی است. در تربیت اسلامی حتی در مورد وارد شدن به مکانی و نشستن در کنار یک نفر توصیه‌هایی دارد که فرد وارد شده چه نوع برخوردی داشته باشد رفتارش چگونه باشد عکس العمل چگونه باشد و کلیه جزئیات مایحتاج زندگانی در آموزه‌های اسلامی مطرح شده است لذا در این دایره دایره ارتباط با فرد ارتباط با دیگران ارتباط با طبیعت و ارتباط با خدا جزء به جزء بیان شده است.

سبک زندگی برنامه‌ای برای مصرف بیشتر و گرم کردن کوره صنایع غرب نیست. الگوهای مصرف شامل سبکی از کالاها و خدمات است که مصرف‌کنندگان آن را در دوره‌ای خاص مصرف می‌کنند این الگو از یک سو تابع درآمد و از سوی دیگر تابع شرایط اقلیمی معیشتی و هنجارهای فرهنگی حاکم بر جامعه است هنگامی که الگوی مصرف معیوب می‌شود مصرف نقش نمادی برای افزایش منزلت و توجه دیگران است.

سبک زندگی در یک نگاه کلی تاریخی نمادی از نظام قشربندی اجتماعی بود و در واقع سلیقه محدود به انتخاب‌هایی از میان گزینه‌هایی معین و متعدد را مورد توجه قرار می‌داد به مرور زمان و در فرآیند تاریخی توجه اندیشمندان برای بررسی سبک زندگی از توجه محض به رفتارهای مصرفی و تکیه بر رفتارهای عینی به سوی جنبه‌های ذهنی تر مانند روابط انسانی و گرایش‌ها و نگرش‌ها سوق یافته است.

یکی از دلایل ترغیب جوانان به سبک زندگی غربی، ایجاد دهکده جهانی در اذهان جوانان است که اسلام را مانع آن معرفی می‌کنند. کشورهای غربی، به ویژه کشورهای استعمارگر، تلاشی آشکار برای بهره برداری از تفاوت‌های مذهبی در جهان اسلام و همچنین، اختلافات اعتقادی اسلام با سایر ادیان و بزرگ نمایاندن این تفاوت‌ها و تبدیل آن به نزاع و درگیری و دینی و فرقه‌ای دارند. در سبک زندگی اسلامی انسان در جایگاهی قرار گرفته که باید پاسخگو و مسئولیت پذیر باشد این مسئولیت پذیری و پاسخگویی در چهار جهت خلاصه می‌گردد اول نسبت به خداوند متعال، دوم در قبال خود انسان، سوم مردم و چهارم ساختار طبیعت و این طبیعت به معنی زمین، آب، خاک کوه، دشت، حیوان، صحرا، گل، گیاه و کل نعمت‌هایی است که به انسان از طرف خداوند متعال عنایت شده است.

منابع

- آقا بخشی، علی، (۱۳۷۶)، فرهنگ علوم سیاسی. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران.
- ابادری، علی و چاوشیان، عبدالجلیل، (۱۳۸۱)، اسلام هراسی: واژه‌ای نو برای ترسی کهنه (از مجموعه مقالات همایش اسلام هراسی)، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات.
- ابن منظور، محمد بن مکرم، (۱۴۰۸)، لسان العرب. بیروت: دار احیاء التراث العربی، دوم.
- امینیان، بهادر، (۱۳۸۷)، اسلام ستیزی در غرب: دلایل و ویژگیها، فصلنامه سیاست خارجی.
- جمعی از نویسندگان، (۱۳۸۸)، مدیریت صحیح اصلاح الگوی مصرف از دیدگاه اسلام، تهران، نشر آموزش، اول.

- حکیمی، محمد، (۱۳۸۰)، مدیریت صحیح اصلاح الگوی مصرف از دیدگاه اسلام، تهران، نشر آموزش، دوم.
- سجادی، سعید، (۱۳۹۹)، معنا و سبک زندگی از منظر قرآن، *انتشارات ترنم وحی*.
- سعیدی روشن، محمدرضا، (۱۳۸۳)، تولید؛ کار و سرمایه از منظر آموزه‌های دینی. قم: مرکز پژوهش‌های اسلامی.
- شالچی، محمود، (۱۳۹۰)، اسلام آیین زندگی.. *تهران: احسان. اول*.
- شریعی، صدرالدین، (۱۳۹۷)، درآمدی بر سبک زندگی اسلامی از دیدگاه آیات و روایات، *ویژه نامه سبک زندگی*.
- شریعی، محمدعلی، (۱۳۹۲)، تجمل و اسراف. تهران: *مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر*.
- شریفی، احمدحسین، (۱۳۹۲)، همیشه بهار، قم: *معارف*.
- صدوق، محمدبن علی بن الحسین، (۱۴۱۳)، عیون اخبار الرضا. *تهران: جهان*.
- طباطبایی، سیدمحمدحسین، (۱۳۸۹)، المیزان فی تفسیرالقرآن، ترجمه سیدمحمدباقر موسوی همدانی، تهران، *دارالکتب الاسلامیه*.
- عمید زنجانی، عباسعلی، (۱۳۸۳)، فقه سیاسی (اقتصاد سیاسی). *تهران، امیرکبیر. اول*.
- قائمی، علی، (۱۳۹۴)، نظام حیات خانواده در اسلام، قم، *مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی*.
- فاضلی، سید محمد کاظم، (۱۳۸۹)، بنیاد استراتژیک اسلام هراسی (از مجموعه مقالات همایش اسلام هراسی)، *پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات*.
- فرح دوست و رفیعی راد، فرشته و راحله، (۱۳۹۸)، نگاهی بر وضعیت خانواده با رویکرد فمینیسم، *علوم اجتماعی، ش ۲۱*.
- ناصری مرتضوی، علی، (۱۳۸۸)، مقدمات مدیریت آموزش. *تهران: بعثت*.
- مطهری، مرتضی، (۱۳۹۶)، حق و باطل به ضمیمه احیای تفکر اسلامی. *تهران: صدرا*.
- ، (۱۳۷۲)، سیری در نهج البلاغه. *تهران: صدرا. نهم*.
- نبی‌اللهی، علی‌اصغر، (۱۳۹۱)، سبک زندگی، معنویت و اقتصاد. تهران: *مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر*.
- محقق داماد، مصطفی، (۱۳۹۷)، بررسی فقهی حقوق خانواده، قم، *مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، چاپ دوم*.
- مرشدی زاد، محمد، (۱۳۸۵)، کار و کارگر از نگاه رهبر معظم انقلاب اسلامی. *تهران: بیطرفان. اول*.
- معین، محمد، (۱۳۸۱)، فرهنگ فارسی. *تهران: امیرکبیر*.
- مکارم شیرازی، ناصر، (۱۳۹۵)، تفسیر نمونه. تهران: *دارالکتب الاسلامیه، چهارم*.
- موسوی اصفهانی، سید جلال‌الدین، (۱۳۶۸)، پیامهای اقتصادی قرآن، *تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی*.
- نبی‌اللهی، علی، (۱۳۹۱)، جوان و سبک زندگی مطلوب از دیدگاه قرآن، *فصلنامه مطالعات جوان و رسانه*، شماره ۸.
- نقیب زاده، فاطمه و صالحی نجف‌آبادی، محمدحسین، (۱۳۹۲)، نتایج و دستاوردهای جهاد اقتصادی، قم: *مرکز پژوهش‌های صدا و سیما، دوم*.

وبسایت‌های مقام معظم رهبری با عنوان‌های:

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری. *Leader.ir*

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله خامنه‌ای (مد ظله العالی). *Khamenei.Ir*